

Katinka en de Kerstkabouter

door

D. C. E. Boerlage-IJzerman

Dit verhaal is bestemd om door Moeder te worden voorgelezen, waarbij dan afwisselend door allen de liedjes worden gezongen. Zij zijn genomen uit „12 Oude en Nieuwe Kerstliedjes,” van Kruseman.

De winter is gekomen (of enige pianoaccorden).

Hoog, hoog in het Noorden lag de oude boerderij; vele maanden van het jaar waren de velden met een dikke sneeuwlaag bedekt, het dak torste ook een zware kap van blijvende sneeuw; wit en stil, stonden de dichte dennenbossen ver in het rond. Bij het huis lagen grote stallen; het vee stond binnen en moest geduld hebben, heel de lange winter door. In die oude boerderij woonde Katinka; haar Vader, haar grootvader, haar overgrootvader en zelfs nog geslachten vóór hen, hadden in het oude huis gewoond en vele vrolijke kinderen hadden er gespeeld op de grote, ruime deel en gezeten voor de enorme schouw, waarin ieder jaar een Kerstblok van eerbiedwaardige afmetingen lag te knetteren en te gloeien. In die heerlijke Kersttijd...

Kerstmistijd, heerlijke tijd.

Katinka was maar alleen, broertjes of zusjes had zij nooit gekend; haar ouders waren niet jong meer en dikwijls werd Katinka braaf verwend. Er waren de knechten en de melkmeisjes en, niet te vergeten, de goede, oude Catrien, die Katinka vanaf haar geboorte verzorgd had; en er was het vee en de hond en de poes... , maar toch voelde Katinka zich vaak eenzaam. En uit verveling verzong zij dan allerlei ondeugende spelletjes. Zij meende het zo kwaad niet, als zij de hond of de poes plaagde, maar toch kwelde zij de dieren en Moeder zag het met grote zorg, en had er meermalen met haar dochttertje over gesproken. En nu was het 24 December, de dag vóór Kerstmis.

*Morgen komt het Kerstfeest weer
Met zijn milde gaven.*

Allen op de boerderij hadden het ontzettend druk; er werd geslacht, gebrouwen, gebakken, hout werd aangedragen, de korenschoof stond klaar. Je weet wel, een mooie, volle schoof met rijpe volle aren, zou straks op het dak gezet worden om de vogels ook een Kerstmaal te geven. Katinka holde van het huis naar de stallen, maar in plaats van te helpen, scheen zij allen maar in de weg te lopen; iedereen had het ook zo ontzettend druk en niemand scheen tijd voor haar te hebben. Daar kwam de poes, wacht, die zou ze eens een mooie rode strik ombinden, een echt Kerstlint, maar poes, bang voor Katink's plagerijen blies en krabde

en poogde los te komen. Juist kwam Hannes, de oude knecht, de achterdeur binnen. „Katinka, meiske, weet je niet, dat de Kerstnacht komt en dat mens en dier dan vrede moeten hebben ?”

*Alle jaren weder, komt het Kindje klein,
't Daalt op aarde neder, waar de mensen zijn.*

„Laat het dier met vree, anders vertelt het vannacht allerlei slechts van je.” Katinka keek hem met grote ogen aan. Allerlei slechts vertellen, wat was dat nu ? Dieren kunnen toch niet praten ?

„Jawel”, zei Hannes, die een oude man was met veel ervaring en altijd buiten geleefd had, „praten kunnen ze wel, maar alleen in de Kerstnacht, in het heilige uur van de geboorte van het Kerstkind, van twaalf tot één uur.”

„Heb je het wel eens gehoord, Hannes ?”

Hannes keek nadenkend, eindelijk schudde hij langzaam het hoofd.

„Ik niet”, antwoordde hij, „maar de Vader van mijn Vader vertelde altijd, dat hij eens de dieren had horen praten ; hij was toen al een oud man, veel te oud om nog precies na te kunnen vertellen, wat de dieren gezegd hadden. Die grootvader heeft ook zelf de Kerstkabouter gezien, die hier op het erf woont.”

Daar kwam Moeder aan, warm aangekleed voor de Kerstsledevaart ; hè, Katinka had best meer willen horen over den Kerstkabouter, ze wist wel, dat men vertelde van een vriendelijken, wijzen, ouden Kabouter, die zich een heel enkele maal aan de bewoners van de oude boerderij vertoonde.

„Katinka”, zei Moeder, „zul je nu heel rustig en lief naar bed gaan ? Catrien zal voor je zorgen.”

„Toe Moeder”, smeekte Katinka, „mag ik dan eerst nog wat blijven lezen bij het vuur, als U weg bent ?”

„Voor deze keer dan”, antwoordde Moeder.

Hoor, daar reed de slede al voor ; vrolijk rinkelden de belletjes. De koetsier klapte met de zweep, de paarden stampen op de bevroren grond. Voor op de bok stond een vlamme toorts. Katinka wist, hoe het zou zijn : van alle kanten zouden de sleden aankomen en als lange, lange slingers zou men de toortsen zien branden bij de afdaling naar het kleine kerkje in het dal.

O, gij heilige, o gij zalige, heil ons brengende Kerstmistijd.

Het orgel zou de Kerstliederen spelen en de mensen zouden zingen en na de nachtdienst zouden allen elkaar „Gelukkig Kerstfeest” toeroepen, en „Voorspoedige terugvaart” en rinkelend en tinkelend zouden de sleden terugrijden. Bergop zouden zij stapvoets moeten gaan. Het volgend jaar zou Katinka ook mee mogen ; hè, ze verheugde er zich nu al op. Ze zat op het haardbankje en soesde. Catrien, die het nog heel druk had, had haar schijnbaar geheel vergeten. Zo stil was het en zo rustig . . .

Stille nacht, heilige nacht, slaap gerust, sluimer zacht

Daar sloeg een klok

Ting tang ting tang (op de piano).

Katinka raakte de tel kwijt, maar het was zeker al heel laat.

Piep, dat was de deur, die kraakte en ja, daar kwam wat binnen. Zag

Katinka het goed? Een heel oud, gebogen mannetje, op zijn hoofd een hoge puntmuts, in zijn hand een brandend lantaarntje. Katinka hield de adem in. Dat was? Ja, het kon niet anders, dat moest de Kerstkabouter zijn. Het mannetje kwam langzaam naar Katinka toe en toen hij dicht bij was, zag ze, dat zijn gezicht rimpelig was en vol groeven, maar hij keek o, zo vriendelijk. Ja, het leek of zijn ogen vol Kerstlichtjes waren. „Bent U de Kerstkabouter,” vroeg Katinka dan ook zonder enige vrees. Het mannetje knikte ernstig, toen stak hij haar de hand toe. „Kom mee,” zei hij, „ik wil je wat laten zien en horen.” Katinka volgde zonder enige aarzeling. Het mannetje beduidde haar zich aan te kleden en weldra volgde zij hem naar buiten in de heldere maannacht. Hoor, daar klonken de Kerstklokken; hoe mooi klonk dat, diep uit het dal.

*Hoor hoe de kerstklokjes klinken
nu weer alom in het rond.*

Ze gingen naar de koeienstal. Binnen was het helder licht door de invalende manestrallen. De koeien stonden met de koppen zo dicht mogelijk bij elkaar en bij het binnenkomen hoorde Katinka ze duidelijk zeggen: „Ja, het is echt jammer, dat ze zo graag plaagt, altijd trekt ze ons aan de staart, als ze door de stal loopt.”

De Kerstkabouter legde de vinger op de lippen; heel stil bleven ze staan luisteren. Het was „Ster”, de mooie witte koe, die gesproken had. En nu hoorde ze „Vlugvoet”, een grote bonte koe. „Hoor eens, Ster,” zei deze, „je hebt groot gelijk, Katinka is een plaaggeest en ik zou haar o zo graag die slechte gewoonte afleren, maar de Kerstnacht is te kort voor sombere gedachten, laat ons liever elkaar een zalig Kerstfeest toewensen.”

Zacht sloop de Kerstkabouter weg en Katinka volgde hem zwijgend. Ze kwamen nu langs het varkenshok.

„Knor, knor”, zei het oude vette varken, dat altijd zo boos kon kijken, „en ze voert ons stenen inplaats van kastanjes, als ze er kans toe ziet.” „Krulstaart”, antwoordde een jong en vrolijk varkentje, „je bent een oude brompot en je kon dit uur beter gebruiken, maar gelijk heb je, Katinka is niets lief.”

Heel stil waren ze alweer voorbij.

Ook de geiten hadden klachten; Katinka ving nog juist de woorden op: „ons touw zo kort mogelijk spannen”.

Toen nam de Kerstkabouter haar weer mee naar huis; hij sprak niet. Beschaamd liep Katinka achter hem aan. Het was gaan sneeuwen.

De witte vlokjes zweven dooreen in bos en veld

Mooi was het buiten, heel mooi en heel stil. De maan was schuil gegaan, maar toch was het nog licht. En Katinka bedacht, dat het anders zou worden met haar, zodat de dieren zich een volgend jaar niet over haar zouden hebben te beklagen.

Nu stapten ze de woonkamer binnen. Voor de haard lagen Hond en Poes, maar toen ze gerucht hoorden, sprongen ze op.

„Daar zul je haar hebben”, zei Bruno de hond, „ze is hier straks ook geweest en zal mij direct weg jagen en misschien wel slaan.”

„Ik kruip onder de leunstoel,” zei Poes, „ik heb genoeg van dat geplaag.”

Beschaamd liep Katinka achter hem aan.

Op dat ogenblik sloeg de klok één uur.

Ting (op de piano) Katinka draaide zich om, om den Kerstkabouter te bedanken en te zeggen hoe goed ze hem begrepen had, maar het manneke was verdwenen, zonder enig gedruis te maken.

Een vreemde moeheid overviel Katinka. 's Morgens werd ze wakker in haar eigen bed; zorgzaam had Catrien er haar slapend heen gedragen. De zon scheen al in haar kamer en de mussen kwetterden om de Kerstschoof, dat het een lieve lust was. Katinka sprong op, dadelijk van plan in de handen te klappen en op de vensterruit te trommelen om de vogels te verjagen, maar het was of iets haar weerhield, een herinnering kwam boven. Was 't een droom

geweest of had ze werkelijk met den Kerstkabouter dien nacht rond gelopen? Vlug ging ze naar beneden en wenste allen een gelukkig Kerstfeest. De Kerstboom stond in de hal, mooi versierd, het Kerstblok brandde in de haard en het eigen gebakken Kerstbrood geurde.

O denneboom, o denneboom, hoe groen zijn uwe bladren.

Hè, wat was alles feestelijk en mooi! En gelukkig stapte Katinka naar Bruno, om hem zacht en vriendelijk over zijn kop te aaien. De hond kwispelstaartte, alsof hij begreep. Daar kwam Poes ook langs wandelen, de staart in de lucht en voorzichtig de poten neerzettend. Katinka haalde gauw een schoteltje met melk, waarop Poes met een dankbaar kopjesgeven antwoordde.

Moeders ogen werden vochtig, toen zij er naar keek; ze keek naar Vader, toen naar Katinka: „Gezegend Kerstfeest, kind, dit wordt een gezegend Kerstfeest”.

Kindren hoort de Kerstklok schallen (of enige pianoaccorden).